

industrija
pohištva
stol
kamnik
jugoslavija

STOL

GLASILLO
KOLEKTIVA

DUPLICA, 8. MARCA 1971

LETO 18 — ŠT. 1

Razgovor z vodjem izvoza tov. Jožetom Škoberne

Jože Škoberne, vodja izvoza, je mlad strokovni sodelavec, vendar je že v kratkem obdobju pokazal zelo ugodne rezultate v izvozu, da pa bi seznanili ves kolektiv s problemi izvoza, smo mu zastavili naslednja vprašanja:

1. Kaj smo lani dosegli v izvozu?
2. Kaj bo prinesla devalvacija v letu 1971?
3. Kakšno je sorazmerje med direktnim in posredniškim izvozom?
4. Inflacija se čuti po vsem svetu, pa nas zanima, koliko vpliva na cene v posameznih državah?
5. Ali ustreza kadrovska struktura v izvoznem oddelku ob povečanem predvidenem izvozu?

Odgovori.

V lanskem letu smo izvozili za 1,680,000 \$ različnih izdelkov, kar je za 7 % več, kot planirano ali za 175,000 \$ več kot v letu 1969. Struktura izvoza po artiklih in kupcih je precej konstantna in se iz leta v leto le delno spreminja. Kot je znano, imamo v izvozu izključno leseni program, to so v glavnem kolonialni in stilni stoli, medtem, ko ostali izdelki kot npr. kovinski program in pisarniško pohištvo predstavljajo trenutno le neznaten del izvoza.

Če bi primerjali lansko in predlansko leto, bi bile glavne spremembe naslednje:

1. Medtem, ko na naših tradicionalnih tržiščih v ZDA in v Evropi: Anglija, Francija, Holandija in Nemčija ni bilo bistvenih povečanj, ampak smo celo v nekaterih državah, posebej v ZDA, čutili zaradi nekaj slabše ekonomske situacije v teh državah določen zastoj, pa smo se v lanskem letu pojavili na tržiščih, ki smo jih dosedaj malo poznali. To so predvsem države Sredozemlja, Afrike, Bližnjega vzhoda in Avstralije.

Količine, ki so se dosedaj pojavljale pri kupcih iz teh držav, so sicer manjše, so pa ugodne predvsem glede na boljše pogoje, pri tem mislim na cene, ki jih tu dosegamo.

2. V povezavi s prvim je naslednja značilnost, ki jo lahko zasledimo že več let, da se kupci zaradi nestabilnih tržnih pogojev tudi v drugih državah vedno težje odločajo za dolgoročne naročila, kot je bilo to

pravilo več let nazaj. S tem v zvezi prihaja tudi do drobljenja naročil, kar predstavlja ob enakem prometu povečano delo. Zaradi tega je tudi obravnavanje posameznih kupcev bolj obsežno in bo moralo voditi k zasledbi novih delovnih mest.

3. Tretja značilnost izvoza, ki pa ni nova, temveč se nam pojavlja že leta, je vprašanje cen. Glede na razvoj cen v zadnjih nekaj letih v Jugoslaviji ter s tem povezano inflacijo vedno težje sledimo cenam na zunanjih tržiščih. Medtem ko je porast cen v tujini poprečno 5 do 7 %, se nam kalkulativni stroški pri izdelkih, ki jih izvažamo, zvišujejo tudi po 30 % na leto. Zaradi tega je ob premajhni podpori družbe v izvozu naša konkurenčnost vedno manjša, pri tem pa tudi zaslužek vedno manjši. Položaj otežuje tudi to, da so se na tujih tržiščih pojavili tudi drugi jugoslovanski proizvajalci, ki imajo zaradi različnih vzrokov ugodnejšo strukturo stroškov. Pri tem gre v glavnem za proizvajalce iz drugih republik, ki imajo ugodnejše pogoje glede nabave lesa, manjše stroške v zvezi za delovno silo ter so zaradi tega pripravljeni nuditi svoje izdelke po za kupca ugodnejših pogojih kot mi. Ravno jugoslovanska konkurenca je v največji meri vzrok temu, da nam je onemogočeno doseči višje cene na tujih tržiščih. Kot nam je znano iz tržnih razmer in kontaktov z našimi kupci, bi bilo možno na večini tržišč doseči tudi po 5 % do 10 % višje cene, v kolikor ne bi bilo jugoslovanske konkurence. Ker pa nam je znano, da so cene večje



ne jugoslovanskih proizvajalcev nižje tudi po 10 % od naših, je jasno, da je s tem tako kupcem, ki jemljejo naše izdelke, kot nam nemogoče postaviti cene, ki te konkurence ne bi upoštevale. Delno se tej konkurenci izognemo predvsem zaradi kvalitete naših izdelkov ter boljšega servisa, ki ga lahko nudimo.

Kot zadnjo značilnost izvoza bi lahko omenil tudi to, da smo se v lanskem letu po večletnem premoru spet pojavili kot izvozniki pisarniškega pohištva. To so bili le skromni poizkusi, za katere upamo, da bodo v letošnjem letu prinesli več rezultatov.

Čeprav so novice o devalvaciji dinarja na prvi pogled ugodne, pa temu ob pregledu vseh ostalih dejavnikov, ki jih je devalvacija sprožila, ni tako. Najprej so se v zvezi z devalvacijo zmanjšale druge bonite, ki jih je do sedaj izvoz užival, tako da je dejanski efekt devalvacije procentualno manjši.

Poleg tega bo devalvacija nujno povzročila dvig cen v Jugoslaviji, začetki tega so vidni iz časopisnih poročil, ki jih vsak dan prebiramo. Povečanje cen bo gotovo zajelo materiale in repromateriale, ki jih uporabljamo pri izdelavi naših artiklov, kar bo vse skupaj pomenilo povišanje poslovnih stroškov ter s tem povišanje lastne cene naših artiklov, kar pri sorazmerno stalnih izvoznih cenah pomeni, ali zmanjšanje dobička ali zmanjšanje konkurenčnosti na tujih tržiščih.

Razmerje med direktnim in indirektnim izvozom je 56 : 44, kar pomeni, da še vedno izvažamo več artiklov direktno kot indirektno. V letu 1970 se je povečal indirektni izvoz na račun direktnega. Vzrok temu je predvsem povečan izvoz v manjših količinah velikemu številu kupcev v države, v katere prej nismo izvažali. Tovar na takih kupcev zaradi svojega izvoznega programa ter omejenih možnosti glede na število ljudi v izvoznem oddelku ne more obdelovati enakovredno s posrednikom.

Inflacija v tujih državah nam delno pomaga ožiti razkorak med tujimi in domačimi cenami. To inflacijo skušamo vsako leto zajeti z zvišanjem cen pri naših kupcih. Glede na to, da

je stopnja inflacije v evropskih državah in ZDA precej nižja kot pri nas, saj se praktično nikjer cene na račun inflacije ne zvišajo več kot za 5—7 %, medtem ko je pri nas stopnja precej višja, nam inflacije na tujih tržiščih le delno pomagajo.

V izvoznem oddelku predvidevamo povišanje delovnih mest, kar bo šlo le delno na račun povečanega izvoza. Povečanje bo potrebno predvsem zaradi različne strukture izvoza in drugačne obdelave kupcev, kot je že bilo omenjeno v odgovoru na prvo vprašanje.



Odpira se nova dupliška perspektiva

Pričakovanje — Razočaranje po reviji Otrok in družina

30. decembra ob petih popoldne. Velika šolska telovadnica. Bogato okrašena jelka stoji pred modro zaveso, na kateri se blešči napis: SREČNO NOVO LETO!

Ob steni stojijo stoli. Na drugi strani se učenci nestrpno prestopajo z noge na nogo. Opaziti je, da so nemirni. Nemirni so, hkrati pa je v njihovih očeh opaziti, da pričakujejo nekaj lepega. Vsak drži v roki šopek ali pa belo kuverto. Le kaj pričakujejo? Dedka Mraza in snežinke?

Ne! Pričakujejo svoje starše, ki so jih povabili na novoletno predstavo. Že mesec dni so se pripravljali na ta dan. Pri tehničnem pouku so naredili okraske za novoletno jelko. Med

urami slovenskega jezika so pripravili lep spored. Doma so se skrivaj učili deklamacij — vse za svoje starše, da bi bili čimbolj presenečeni. Vsak se je veselil trenutka, kako se bo postavil pred mamo in očetom.

17,45 ura. Še nikogar ni. Glave se obračajo k vratom. V očeh se še vedno zrcali upanje.

18. ura. Predstava se prične. Med dvesto stoli jih je zasedenih le deset. Kako žalostno. Od 870 učencev le deset staršev — 1,6 %! V telovadnici je žalostno, brez pravega veselja.

19. ura. Učenci razočarani, s povešenimi glavami odhajajo domov. Da, razočarani nad svojimi starši, ki si niso mogli odtrgati urice časa zanje.

Stanka Gregorš,
učenka iz Kamnika

Sodelavkam ob dnevu žena
čestita ves kolektiv

Letni obračun poslovanja

V vrsticah, ki jih pišemo na tem mestu, hočemo našim bralcem, članom našega kolektiva, posredovati nekaj bistvenih podatkov o doseženih rezultatih v poslovnem letu 1970. Prav tako ne bo odveč, če se seznamimo tudi s pogoji, ki so v določeni meri in z ustrezno intenzivnostjo vplivali na dosežene poslovne rezultate.

O pogojih in rezultatih poslovanja so med letom in ob predložitvi zaključnega računa izčrpno razpravljali naši upravni organi — poslovni odbor ter delavski svet, vendar utegne kratek pregled biti koristen tudi za druge člane kolektiva, ki nimajo možnosti neposrednega obveščanja.

Tudi v tem sestavku, podobno kot v letu poprej hočemo posredovati odgovore na nekaj osnovnih vprašanj, ki nas posebno zanimajo in sicer:

Pokazatelj	v N din		Indeks 1970/1969
	1969	1970	
Vrednost proizvodnje	73,487.083	106,386.052	145
Fakturirana realizacija	73,402.956	102,848.530	140
Vnovčena realizacija	74,519.346	94,437.537	127
Celotni dohodek	74,424.195	103,774.672	140
Porabljena sredstva	39,262.255	60,268.302	154
Amortizacija	3,448.392	5,677.665	164
Podjetniška akumulacija	13,286.746	16,721.999	123

Vrednost proizvodnje smo v letu 1970 povečali nasproti letu poprej za 45 %. Fakturirano realizacijo tj. prodajo smo povečali le za 40 %, kar pomeni, da smo poslovno leto zaključili z višjo vrednostjo zalog, kot so bila le-ta ob začetku leta. Namenoma uporabljam izraz višja vrednost, ker na zalogo ob koncu leta vplivata dva faktorja, večja zaloga in pa zlasti višja struktura izdelkov na zalogi. Ko ugotavljamo tako visoke odstotke porasta moramo seveda pojasniti, da je velik del povečanja povzročen z višjimi cenami vseh oblik vlaganj (stroškov) in s tem pogojenega zvišanja prodajnih cen.

Prodajo smo povečali zlasti na domačem trgu, od 51 milijonov na 77 milijonov novih dinarjev ali za polovico, med tem ko beležimo pri izvozu le 15 % povečanje (upoštevaje ustrezne prime).

V letu 1970 ne obračunavamo in ne razporejamo dohodka na podlagi vnovčene realizacije. Vendar jo prikazujemo, ker nam na enostaven način posreduje vso problematiko okoli nelikvidnosti našega gospodarstva, ki nas je več ali manj spremljala tekom vsega lanskega leta, z vso ostrino pa pokazala svoje zobe ob koncu leta. Iz prikaza je razvidno, da smo manj vnovčili kot smo prodali kar za 9 milijonov novih dinarjev. V letu 1969 so bile razmere neprimerno ugodnejše.

Pokazatelj	Enota mere	1969	1970	Indeks 1970/1969
Število zaposlenih	del.	1.223	1.291	106
Vložena osnovna sredstva po sedanji vrednosti	N din	15,471.485	16,602.040	107
Vlož. obr. sred.	N din	28,368.976	38,406.696	135

1. Kolikšna je višina dosežene proizvodnje in realizacije in ne nazadnje seveda tudi višina doseženega končnega uspeha — torej koliko smo dosegli;

2. s kolikšnim in kakšnim vložkom sredstev torej s čim smo dosegli poslovne rezultate; in

3. o faktorjih kako smo jih uresničili:

a) s kakšno prizadevnostjo — b) s kakšnimi stroški — stopnjo gospodarnosti,

c) s kakšnim finančnim uspehom — oziroma s kakšno stopnjo donosnosti kot strnitev doseženih uspehov v celoti, saj je finančni uspeh poslovanja sestavljena celotnih proizvodnih, komercialnih in finančnih naporov delovne organizacije.

Odgovor na prvo vprašanje nam posreduje naslednji prikaz dosežkov poslovanja in dinamika le-teh:

Pokazatelj	v N din		Indeks 1970/1969
	1969	1970	
Vrednost proizvodnje	73,487.083	106,386.052	145
Fakturirana realizacija	73,402.956	102,848.530	140
Vnovčena realizacija	74,519.346	94,437.537	127
Celotni dohodek	74,424.195	103,774.672	140
Porabljena sredstva	39,262.255	60,268.302	154
Amortizacija	3,448.392	5,677.665	164
Podjetniška akumulacija	13,286.746	16,721.999	123

Z doseženim obsegom proizvodnje in realizacije smo prav gotovo lahko zadovoljni ne moremo pa mimo ugotovitve, da so stroški rasli neprimerno hitreje od realizacijskih vrednosti, za 54 % nasproti 40 %. Zaradi tega je podjetniška akumulacija povečana le za 23 %, vendar v absolutnem znesku še presega le-to iz leta poprej.

Pri naštevanju uspehov — vendar bolj z vidika družbenih interesov kakor samega kolektiva — naj omenim, da smo v letu 1970 povečali izvoz — izvažamo le na konvertabilne trge — nasproti letu 1969 za 165,000 \$ ali za 11 %. Tudi za leto 1970 velja ugotovitev, da je izvoz zaradi čedalje večje diskrepance med našim in zunanjim trgom vse težji. Naj ob tej priliki omenim, da je zares nerazumljivo, da je po tolikih zagotavljanjih, kako je potrebno stimulirati izvoz, dejanski učinek devalvacije na izvoz popolnoma skopnel. Od 20 % večje vrednosti tuje konvertabilne valute nam ostane zaradi znižanja izvoznih primov le 10 %, ti pa splahnijo, ker se stroški proizvodnje povečajo zaradi uvoznega repromateriala, kjer pridejo devalvacijski učinki do polnega izraza. Torej zopet lahko rečemo »tresla se gora, rodio se miš«.

S kakšnimi dejavniki vlaganj smo dosegli navedene rezultate. Med te dejavnike štejemo vloženo živo delo ter vložena osnovna in obratna sredstva.

V primerjavi z rastjo proizvodnje 45 % so se dejavniki vlaganj povečali od 6 do 35 %. Seveda ti indeksi niso neposredno primerljivi, saj zlasti indeks števila zaposlenih pa tudi indeks osnovnih sredstev

Pokazatelj	v urah				Indeks 1970/1969
	1969	%	1970	%	
Možni koledarski fond	2,737.888	100,0	2,857.213	100,0	105
Dejansko opravljene ure	2,224.629	81,3	2,307.899	80,8	104
Neopravljene ure	513.259	18,7	549.314	19,2	107

Ob trditvi, da s povečanjem deleža dejanskega fonda delovnih ur najučinkoviteje in najceneje dosežemo večjo produktivnost dela, moramo žal ugotoviti, da se je odstotni delež dejansko opravljenih ur zmanjšal za 1/2 odstotka. Kar nam da

Pokazatelj	v urah				Indeks 1970/1969
	1969	%	1970	%	
Boleznine nad 30 dni	116.093	4,2	128.996	4,5	111
Bolezninee do 30 dni	11.134	4,1	119.072	4,2	107
Dopusti	201.678	7,3	212.675	7,4	104
Prazniki	77.054	2,8	81.242	2,8	105
Drugo	7.300	0,3	7.329	0,3	100
V s e g a	513.259	15,7	549.314	19,2	107

Povečanje ugotovitve pri bolezninah od 8,3 na 8,7 1/2 torej za 0,4 % medtem ko odpade desetinka odstotka na dopuste. Vprašamo se torej, kaj storiti, da bi zmanjšali bolezenske izostanke. Le-ti stanovitno rastejo, tudi v letu 1969 smo zabeležili porast 0,5 1/2.

	Dni	%
Opravljeni delovni dnevi	230,7	63,2
Dopusti, prazniki, boleznine i. p.	54,3	14,9
Nedelje	52,0	14,2
Proste sobote	28,0	7,7
Skupaj dnevi ko ne delamo	134,3	36,8
	365,0	100,0

Vložek osnovnih sredstev, izkazan po sedanji vrednosti, je večji v primerjavi z letom 1969 za 7 1/2. Ob dokaj velikih vlaganjih v osnovna sredstva je rast v prikazu sorazmerno majhna zaradi ekonomskega in ne le fizičnega odpisovanja osnovnih sredstev.

Pokazatelj	v N din		Indeks 1970/1969
	1969	1970	
Surovine in material	5,572.856	10,207.283	183
Nedokončana proizvodnja			
in polproizvodi	8,502.686	7,104.109	83
Gotovi izdelki	3,012.903	4,805.844	159
Materialna sredstva s k u p a j	17,088.445	22,117.236	129

Povečanje je posledica povečanega obsega poslovanja, spremembe strukture naših izdelkov ne nazadnje pa zaradi nenehne rasti cen v letu 1970.

Največje povečanje ugotavljamo pri terjatvah do kupcev od din 5,249.029 na 10,812.623,

nista pod neposrednim vplivom stroškovnih gibanj, ki smo jih že omenili poprej.

Pri naslednji analizi se seznanjamo z izkoristkom delovnega potenciala, ki nam ga posreduje tale razpredelnica:

Pokazatelj	v urah				Indeks 1970/1969
	1969	%	1970	%	
Možni koledarski fond	2,737.888	100,0	2,857.213	100,0	105
Dejansko opravljene ure	2,224.629	81,3	2,307.899	80,8	104
Neopravljene ure	513.259	18,7	549.314	19,2	107

analiza razliko med možnim koledarskim fondom delovnih ur in dejansko opravljenimi urami odgovor na vprašanje, zakaj nismo povečali delovnega potenciala oziroma smo ga celo zmanjšali, si pogledjmo naslednjo razpredelnico:

Pokazatelj	v urah				Indeks 1970/1969
	1969	%	1970	%	
Boleznine nad 30 dni	116.093	4,2	128.996	4,5	111
Bolezninee do 30 dni	11.134	4,1	119.072	4,2	107
Dopusti	201.678	7,3	212.675	7,4	104
Prazniki	77.054	2,8	81.242	2,8	105
Drugo	7.300	0,3	7.329	0,3	100
V s e g a	513.259	15,7	549.314	19,2	107

Presenetljiva — ali tudi morda ne — je ugotovitev, da praktično počivamo oz. ne delamo vsak tretji dan, oziroma na vsakih 10 dni ne delamo 3,7 dni. Do tega rezultata nas pripelje tale pregled o izkoriščanju koledarskih dni:

	Dni	%
Opravljeni delovni dnevi	230,7	63,2
Dopusti, prazniki, boleznine i. p.	54,3	14,9
Nedelje	52,0	14,2
Proste sobote	28,0	7,7
Skupaj dnevi ko ne delamo	134,3	36,8
	365,0	100,0

Največji porast beležimo pri vloženi obratnih sredstvih — 35 % kar pa je še vedno izpod porasta proizvodnje — 45 %.

Posamezne vrste obratnih sredstev so se povečale — po stanju 31. XII.

Pokazatelj	v N din		Indeks 1970/1969
	1969	1970	
Surovine in material	5,572.856	10,207.283	183
Nedokončana proizvodnja			
in polproizvodi	8,502.686	7,104.109	83
Gotovi izdelki	3,012.903	4,805.844	159
Materialna sredstva s k u p a j	17,088.445	22,117.236	129

ki so se torej podvojile. Tako stanje je posledica posebne jugoslovanske rakaste novotvorbe t. i. nelikvidnosti tako gospodarstva kakor tudi negospodarstva. Navkljub zares velikim naporom, ki smo jih vložili v izterjavo — med drugim

smo uspeli lepo število večjih kupcev vezati na plačevanje potom eskontiranih menic — so terjatve izredno narasle, zlasti ob koncu leta, ko je prišlo do znanih stabilizacijskih ukrepov in do likvidnostne krize v poslovnih bankah. Poslabšanje tega stanja nam morda najenostavneje ponazarja naslednja primerjava:

v letu 1969 je znašal ob koncu leta dejanski poprečni plačilni rok 37 dni,

v letu 1970 pa so kupci poravnavali naše fakture poprečno v 53 dnevih.

Povečana vezava sredstev v zalogah in terjatvah je vplivala na povečanje obveznosti do dobaviteljev vendar nam je uspelo, da smo naše obveznosti poravnavali — čeprav z zamudami — brez mandatnih tožb.

Odgovor na tretje vprašanje prejmemo tako, da merimo rezultate proizvodnje z vlaganji v proizvodnjo.

Proizvodnost dela lahko med drugimi merili ugotavljamo na podlagi ekvivalentnih števil. Nasproti masi ekvivalentnih števil 2.324.520 v letu 1969 smo jih v letu 1970 evidentirali 2.422.873 kar pomeni boljšo produktivnost za 6,6 %.

Kot drugi rezultat proizvodnje preizkusimo ekonomičnost oziroma gospodarnost. Pri tem ugotovimo koliko dinarjev porabljenih sredstev smo vložili, da bi dosegli 100 dinarjev dohodka. V letu 1970 smo porabili 89,6 dinarjev nasproti 72,5 dinarjev v letu poprej, ekonomičnost se je torej znižala za 17,1 pik. To je posledica hitrejša rasti stroškov od prodajne vrednosti in potrjuje naše dosedanje ugotovitve.

Donosnost ali rentabilnost je razmerje med elementom uspeha ter vloženi sredstvi. Ker uresničujemo dohodek po tržnih zakonitostih našega gospodarstva (rentabilnost) ni le posledica višje ali nižje produktivnosti, temveč je odvisna tudi od vseh drugih dejavnikov in naporov delovne organizacije, se pravi od proizvodnega, komercialnega in finančnega poslovanja podjetja.

Rentabilnost smo izmerili na podlagi doseženega dohodka. Le-ta je enaka v obeh letih ter znaša na 100 dinarjev vloženi obratni in osnovni sredstev 80 dinarjev.

Pokazatelj ekonomičnosti je samo v tem primeru enak pokazatelju rentabilnosti, če so vložena sredstva enaka enoletnemu tokokrogu stroškov, če se vložena sredstva v teku enega leta le enkrat spremenijo v stroške oz. če je hitrost obračanja enaka 1. Pri večji hitrosti obračanja je rentabilnost večja, pri manjši hitrosti pa nižja od ekonomičnosti. Na rentabilnost vpliva torej v veliki meri hitrost obračanja vloženi sredstev, se pravi finančni faktor. Tako pridemo do naslednje vzročnosti:

Nadalj. na 3. str.

Razgovor s sodelavci

Osmi marec je bil prej dan matere in otroka, danes pa je to praznik vseh žena, zato je uredništvo izbralo za razgovor dve sodelavki — materi. Razgovora sta se udeležili Štefka Resnik in Ana Pohlin, na postavljena vprašanja pa sta povedali:

Resnik Štefka:

V podjetju sem zaposlena od leta 1954, sedaj pa delam v PE 8 na polivalnem stroju. Sta-



ra sem 34 let, imam tri otroke, stanujem pa na Duplici.

Za dan žena bi si želela, da bi bil to dela prost dan, ne samo za matere, ampak za vse žene, čeprav vem, da prostega dne ne bo. Posebnih težav nimam ne doma ne v podjetju, kljub temu, da imam tri otroke: dva fanta, stara 12 in 8 let, ter punčko, staro 6 let. Posebne želje za varstvo otrok v otroškem vrteu nimam, ker se z možem v tovarni tako menjava, da je pri otrocih dopoldne eden, popoldne pa drugi, mož je namreč tudi zaposlen v mizarni. Sicer to res ni prijetno, ker se z možem vidiva praktično le ob nedeljah in prostih sobotah ter ob 14. uri, da se lahko pogovoriva, kar je potrebno. Zadovoljna sem kljub

temu, zato ne bi ostala doma, tudi če bi mož več zaslužil, saj imam že 16 let delovne dobe. Seveda pa se življenjski stroški stalno večajo in bi bilo dobro, če bi se osebni dohodki dvignili, res pa je, da so stroški gradnje nove tovarne precej visoki in da ne vemo, kako bo v tej gospodarski situaciji s prodajo našega pohištva. Če bom izbrana za delo v novem obratu, bom šla, če pa bom ostala tu, pa je tudi prav, saj je glavno le, da je dovolj dela, sicer pa me zanima, kdaj bo steklo delo v tem obratu (predvidoma meseca maja). Za otroke pa želim, da se bodo učili, prišli do svojega poklica ter da ne bom imela z njimi preveč vzgojnih problemov. Je pač tako, če otroci čutijo, da sem pri njih ali v neposredni bližini, so ubogljivi, kakšni pa so, ko ni nadzorstva, pa običajno ne vemo.

Pohlin Ana:

V podjetju sem zaposlena od leta 1957, delala sem v stolarni, zdaj pa že eno leto delam v PE 5 kot brizgalka lepila. Stara sem 30 let, imam dva otroke, stanujem pa tudi na Duplici. Prav je, da ima žena vsaj enkrat letno svoj praznik, saj vse leto delamo, pa se dostikrat



zgodi, da se pozabi na nas matere, ki smo prav tako zaposlene v podjetju, doma pa nas čaka še gospodinjstvo in vzgoja otrok.

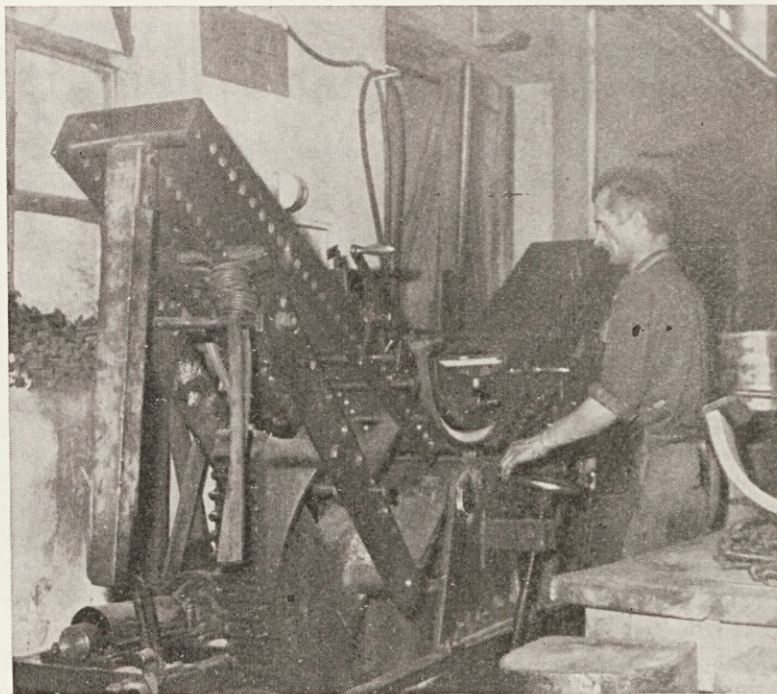
Moj mož je zaposlen v kovinski delavnici in prav tako zaradi otrok delava na različnih izmenah in tako nimava potrebe, da bi dala otroke v otroški vrtec. Želim pa, da bi jih tako vzgojila, da ne bi toliko zahtevali od staršev, kot zahteva sedanja mladina. Hočem, da bi znali ceniti delo in trud svojih staršev. Sedaj precej staršev otrokom nudi preveč, preveč dovoli in s tem jim omogočijo, da zaidejo v neprimerno družbo.

Starejši otrok hodi v šolo in mu pomagam, če mu le morem, najmanj kar je, pa kontroliram, ali dela domače naloge in kako, v prostem času pa je navdušen za šah in nogomet.

Sedanje razmere so v primerjavi s prejšnjim življenjem veliko boljše. Spreminja se način dela in človek ne zna več ceniti tistega, kar ima in stremlji za še boljše, vendar z delom in osebnim dohodkom sem zadovoljna. Pogoji dela so v novi tapetniški delavnici znatno boljši kot v stari, saj je več prostora in boljša razsvetljava, le norme so nekoliko previsoke. Veliko ljudi misli, da je tapetniško delo lahko, vendar ni tako. Delala sem v stolarni, vendar je delo tu težje, saj močno trpijo roke, ko je treba na stole in fotelje navlačiti razne prevleke (usnje, skaj itd.).

Glede praznovanja dneva žena v tovarni pa mislim, da na zabavo ali kako drugo prireditve ni misliti, če pa bo obdaritev, pa naj bo nekaj praktičnega, lani npr. smo bile zelo zadovoljne, predloga za letos pa nimam.

Uredništvo pa vsem ženam, posebej pa materam, želi, da bi ta dan praznovala čim lepše in da bi bilo življenje žena čim lepše.



Dobri delavci lahko dobro delajo tudi na starih strojih

Ocenjevanje novosprejetih delavcev

Ob nenehnem razvoju in rasti tovarne se moramo spoprijeti z različnimi problemi, tehnološkimi, organizacijskimi in ne nazadnje tudi s kadrovskimi. Tako kot naše podjetje tako tudi druga pospešujejo svoj razvoj in tako je problem delovne sile vedno bolj pereč. Kar pogledamo okrog sebe: v kamniškem, domžalskem in celotnem gorenjskem področju iščejo nove ljudi in to vse izobrazbene strukture od nekvalificiranih (ozki profil) do ljudi z visoko šolo (profil dipl. ing.) in svojih potreb ne morejo zadovoljiti. V takih primerih smo potem prisiljeni sprejemati ljudi z nižjo izobrazbo (skoraj izključno za proizvodno) in jih potem izobraževati na delovnem mestu. Vprašanje je, kako se to splača ob določeni stopnji organizacije dela in izobraževanja, odgovor na to vprašanje pa daje tale sestavek.

V preteklem letu se je postopek sprejemanja novih ljudi razširil še na psihotehnične preglede kandidatov tako, da imamo podatke o umski zmogljivosti in nekaterih psihomotoričnih spretnostnih kandidatov.

Postopek preverjanja napovedi uspešnosti in dejanske uspešnosti novih sodelavcev.

Prvih 96 kandidatov, sprejetih po novem postopku, sem dal v ocenjevanje uspešnosti delavcev obratovodjem oziroma njihovim mojstrom. Ocenjevali so po šolskem sistemu od 1 do 5 in sicer po dveh kriterijih:

- uspešnosti pri delu vključujoč brzino priučitve in
- delovno disciplino vključujoč medsebojne odnose.

Ocenjevalci so dobili priloženo navodilo o ocenjevanju in napakah ocenjevanja. Dobljene ocene sem primerjal (koreliral) z rezultati na posameznih testih, še prej pa preveril kvaliteto ocenjevanja.

Krivulja ocen je bila močno levo asimetrična, kar pa je razumljivo, saj je bila ocenjevana že izbrana skupina. Ocenjevalci niso delali razlik v ocenah med spoloma pri riziku 5 %.

Od 96 ocenjenih je bilo le 5 delavcev ocenjeno negativno pri uspešnosti in 6 pri disciplini, od katerih pa so le trije ocenjeni po obeh kriterijih negativno. Torej le 7 delavcev je bilo ocenjeno po enem ali obeh kriterijih negativno in to predstavlja ob pomanjkanju delovne sile za kadrovske službe in komisijo zelo lep uspeh.

Nadalj. na 4. str.

Letni obračun poslovanja

Nadalj. z 2. str.

pokazatelj rentabilnosti = hitrost obračanja krat pokazatelj ekonomičnosti.

Izračun koeficientov obračanja glede na porabljena in poročno vložena sredstva je tale:

Leto	Poprečno vlož. sred.	Porabljena sredstva	Koef. obrač.	Vez. dni	Ind. koef.
1969	39,262.255	43,840.460	0,89	404	100
1970	60,399.793	55,008.736	1,10	327	124

V našem primeru ugotovimo:

rentabilnost = koef. obračanja × ekonomičnost

1969 80 = 89,6 × 0,89

1970 80 = 72,5 × 1,10

Da smo v letu 1970 nižje doseženi gospodarnosti navkljub dosegli enako stopnjo rentabilnosti je torej posledica hitrejšega kroženja vložnih sredstev.

Na podlagi tega izračuna ugotovimo, da je pri hitrejšem obračanju sredstev stopnja do-

bička v naši kalkulaciji lahko manjša od le-te pri počasnejšem obračanju, pa kljub temu dosežemo enako rentabilnost. Uresničuje se torej staro pravilo »čas je zlato«.

Ob koncu tega sestavka si pogledimo še delitev doseženega dohodka:

Iz razdelitve dohodka ugotavljam, da so pogodbene in zakonske obveznosti rasle neprimerno hitreje kakor dohodek. To so predvsem obresti od kreditov in poslovnega sklada.

Za 3 pike hitrejši porast od dohodka kažejo tudi osebni dohodki, ki so v letu 1970 dosegli poprečje 1.250.— kar je nasproti poprečju 1969 1.051.— dinarjev na delavca in mesec

povečanje za 19 %. Ob koncu leta 1970 (december) so znašali poprečni osebni dohodki 1.310 dinarjev.

Najmanjše povečanje izkazujemo pri vlaganjih v sklade — v rezervni, poslovni ter sklad skupne porabe — vendar moramo pri oceni teh vlaganj upoštevati vsa akumulacijska sredstva z vidika podjetniške dejavnosti. Že uvodoma smo

ugotovili, da smo podjetniško akumulacijo, ki vsebuje poleg skladov še amortizacijo, povečali za 23 %, kar je upošteva vse okoliščine, zadovoljivo.

Menim, da lahko končam s kratko ugotovitvijo, da smo v letu 1970 dosegli lepe rezultate zlasti pa moramo tudi poudariti, da smo mimo prikazanih poslovnih rezultatov v letu 1970 uresničili tudi poglobitni del investicij, ki predstavljajo bistveno osnovo za bodoči razvoj in poslovanje podjetja.

Poleg prikaza poslovanja pa je namen tega sestavka tudi približati probleme ekonomike poslovanja podjetja celotnemu kolektivu, da bi kar najbolj pospešili proces intenzivne demokratizacije upravljanja.

H. M.

Spominska plošča v podjetju

Ob vratarnici podjetja je postavljena spominska plošča padlim v NOV.

Iz števila vpisanih na plošči je razvidno, da je mnogo tedanjih delavcev in prebivalcev Duplice ter okolice množično pristopilo na stran pravičnega boja slovenskega ljudstva. Mnogo teh je pozneje tudi žrtvovalo svoja dragocena življenja.

Kolektiv podjetja je skupno z organizacijo ZZB NOV kmalu po vojni postavil spominsko obeležje kot neizbrisno pričo na težko in krvavo borbo pravice zatiranega naroda. Nad spominsko ploščo, ki je bila prvotno pred stolarno, je prevzel pokroviteljstvo sindikat podjetja. Kraj, kjer je sedaj spominska plošča, je bil zavestno določen in tudi urejen temu primerno. Zasluga za to gre tedanjim službam, ki so tako obeležje postavile na mesto, iz katerega lahko vse mimoidoče opozarja na grozote vojn in obenem na dolžnost spoštovanja — to je stalne urejenosti spomenika.

Za ureditev prostora ob plošči skrbi gradbena ekipa, vendar ne tako, kot smo tak prostor dolžni negovati. Površen ali celo malomaren odnos do dostojne ureditve okolice pred

ploščo tudi ni v ponos kolektivu, še manj pa službi, ki ima poleg obilice drugih dolžnosti tudi to skrb.

Svetujem, da se v bodoče določi osebo, ki bo redno skrbela za ureditev okolice ob plošči (negovanje zaprašenega grmičevja z vodnim izpiranjem, saditev enoletnic, košnja in popravljanje trave ter drugih odpadkov itd.), medtem ko naj sindikat še nadalje skrbi za redno okrasitev in žalne kome-moracije, za kar se je tedanji zastopnik ob prevzemu pokroviteljstva tudi obvezal.

Upam, da tudi to ne bo odveč, če povem, da je skrajno nedostojno od vseh tistih kadilcev, ki ob vходу v tovarno odmetavajo cigaretno ogorke ravno pred spominsko ploščo in da nekateri celo iz pepelnikov stresajo odpadke na zelenico, da ne govorim o kraji nageljnov iz vaze pred spominsko ploščo.

Zamislimo se nad tem in se vprašajmo, ali ni to, kar nekateri delajo, nepremišljena žalitev tistih, ki so dali življenja za našo sedanost?

Prepričan sem, da v bodoče ne bo potrebno ponovno opozarjati na dostojno vzdrževanje in vodenje mimoidočih.

Rovtar Anton

Ocenjevanje novosprejetih delavcev

(Nadalj. s 3. str.)

S statističnimi metodami primerjanja uspešnosti pri delu in izobrazbe, starosti ter testnih rezultatov sem dobil naslednje rezultate.

Prva in osnovna ugotovitev je, da v naš kolektiv sprejmemo 52 % ljudi z nedokončano osnovno šolo, v starosti do 24 let sprejmemo 56 % ljudi, od tega pa jih kar 58 % nima dokončane osnovne šole. Ti podatki so močno zaskrbljujoči, ker iz tega izvira cela vrsta problemov npr.: potrebno je daljše in intenzivnejše uvajanje na delovnem mestu, dopolnilno izobraževanje je močno oteženo, večja možnost nesreč, nimajo možnosti napredovanja itd. Ta odstotek (58 %) je blizu odstotka otrok, ki ne dokončajo osnovne šole v rednem roku, kar ponovno potrjuje dejstvo, da bo treba nekaj v osnovnem šolstvu korenito spremeniti in dodatno motivirati učence, da dokončajo osem razredov osnovne šole. Učenci, ki pa dokončajo 8 razredov, pa gredo v glavnem v srednje šole in se jih le malo odloča za poklicno šolo, npr.: mizarjskih vajencev primanjkuje po vsej Sloveniji, ne samo v naši tovarni. Vse kaže na to, da je premajhna razlika v nagrajevanju kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev ter da bo potrebno to razliko občutno povečati.

Iz dobljenih statističnih podatkov ni bilo mogoče zanesljivo sklepati, če več dokončnih razredov osnovne šole vpli-

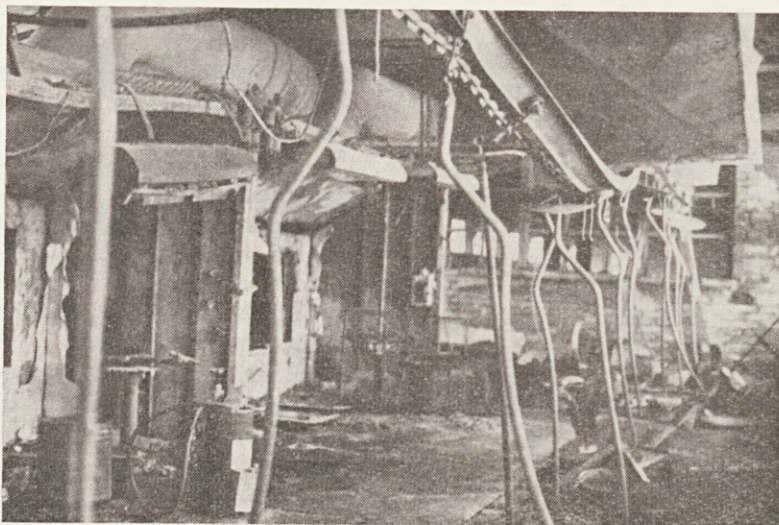
va na uspeh pri delu ali ne, ker so se razporedili na delovnih mestih po sposobnostih, ki jih imajo, ne pa po kvaliteti osnovnošolske izobrazbe. Ker ob analizi nisem upošteval, na katerih delovnih mestih ljudje konkretno delajo (zahtevnost DM), nisem dobil pomembne zveze med uspešnostjo in testnimi rezultati umskih zmogljivosti tipa papir — svinčnik, pač pa le s testi psihomotoričnih spretnosti in praktične inteligentnosti ($r = 0,46$).

Napovedovanje in preverjanje uspeha na podlagi testnih rezultatov je oteženo, če ni objektivnih kriterijev za merjenje uspešnosti delavcev, vendar ugotavljam, da se ocenjevalci (obratovodje, mojstri) v našem primeru med seboj po danih ocenah bistveno ne razlikujejo, kar pomeni, da so bili kriteriji ocenjevalcev enotni, kar pa še ni garancija za objektivnost.

Da pa so starejši delavci bolj disciplinirani kot mlajši, velja le v starosti nad 33 let, pod to mejo pa starost ne vpliva bistveno na disciplino.

Iz rezultatov analize testov in uspešnosti sem zaključil, da bo treba nekaj testov v bodoče opustiti predvsem tipa papir — svinčnik in dodati teste psihomotoričnih sposobnosti ter v večji meri uporabljati razgovor kot del postopka v kadrovanju novih delavcev.

dipl. psiholog
Janez CERAR



Kaj storimo, če vendarle začne goreti?

Predvsem ne smemo v takem primeru izgubiti glave, ukrepati moramo hitro in pravilno.

Če opazimo ogenj takoj ob nastanku, ga najprej skušajmo zadušiti, to je onemogočiti mu dostop zraka. Če se vnamejo snovi, ki jih ne smemo gasiti z vodo — laki, bencin, olja — gasimo predvsem s kemično ali zračno peno ter suhimi gasilnimi sredstvi.

Če pa so snovi, ki so navedene v prejšnjem odstavku polite po tleh, pa jih gasimo s peskom ali raznimi pregrinjali. Seveda bomo lažje in uspešneje pogasili ogenj, če bodo gasilne naprave, ki so namenjene predvsem za gašenje, res vedno dostopne. Kajti razna opozorila poedincem ne zaležejo in tako so gasilni aparati še vedno zatrpani z raznimi materiali — prav tako je tudi z zasilnimi izhodi.

In kako naj sodelavci pri požaru pomagajo omejiti škodo?

Najprej pomagajo ogenj pogasiti, če je to še mogoče. Če pa se je požar že toliko razplamtel, da ga po treznem pred-sodku ne bo več mogoče zatreti, je treba brez odlašanja poklicati gasilce.

Do prihoda gasilcev naj vodi gašenje tisti, ki je najbolj sposoben. Ko prispejo na pomoč gasilci, prevzamejo organizacijo reševanja in gašenja. Predvsem skušajo rešiti pred požarom vsaj sosednje objekte, če tistih, v katerih je požar nastal, ni mogoče več rešiti.

In, če hočemo, da bomo spali brez strahu pred ognjenimi zublji, potem se bomo držali pravil požarnovarnostne komisije.

BURJA MARJAN

Znanje pogoj uspeha

Za uspešnega delavca morajo biti izpolnjeni trije osnovni pogoji, in to so: sposobnost, znanje in prizadevnost, ostali pogoji pa izhajajo iz urejenosti življenja, organiziranosti delovnega mesta in podjetja. Namen tega članka je osvetliti v podjetju samo pridobivanje znanja tako v teoretičnem kot praktičnem smislu.

Da bi pridobili dovolj teoretično in praktično usposobljenih delavcev v naš kolektiv, se poslužujemo več načinov izobraževanja in to je: štipendiranje, izobraževanje vajencev, obiskovanje raznih tečajev in seminarjev, teoretično osnovno in dopolnilno izobraževanje v predavalnici izobraževalnega centra v podjetju ter praktično izobraževanje na delovnem mestu.

Trenutno štipendiramo:

9 dijakov na srednjih šolah
1 študenta na višji šoli
8 študentov na visoki šoli

Vajencev imamo točno 50, od katerih so najbolj zastopani: mizarji, tapetniki in ključavničarji.

Šolnino plačujemo devetim izrednim slušateljem na različnih šolah, obenem pa imamo organiziran na Duplici discoliran oddelek TSS lesne srtoke, ki ga obiskuje 13 slušateljev.

V izobraževalnem centru imamo občasna predavanja za določene skupine delovnih mest.

Vsako leto tudi organiziramo priužitveni seminar za mlade delavce s prvo zaposlitvijo, ki so stari pod 18 let. Na tem seminarju se jim posreduje tako strokovno kot družbeno-politično znanje, praktično znanje pa pridobivajo na delovnem mestu. Koncem lanskega leta je ta seminar obiskovalo 19 mladih delavk in delavcev, ki so morali po koncu seminarja pokazati, koliko so pridobili novega znanja. Osnovna ugotovitev ob tem preizkusu znanja je, da bi mladino morali sprejemati v zaposlitev z najmanj dokončanimi sedmimi razredi osnovne šole in ne s šestimi kot doslej, ker imajo pomanjkljivo osnovno znanje. Od 19 slušateljev je imelo dokončanih 6 razredov 9 kandidatov, 7 razredov 5 kandidatov in 8 razredov le 6 kandidatov. Izpitov niso opravile tri slušateljice in te so imele le 6 razredov.

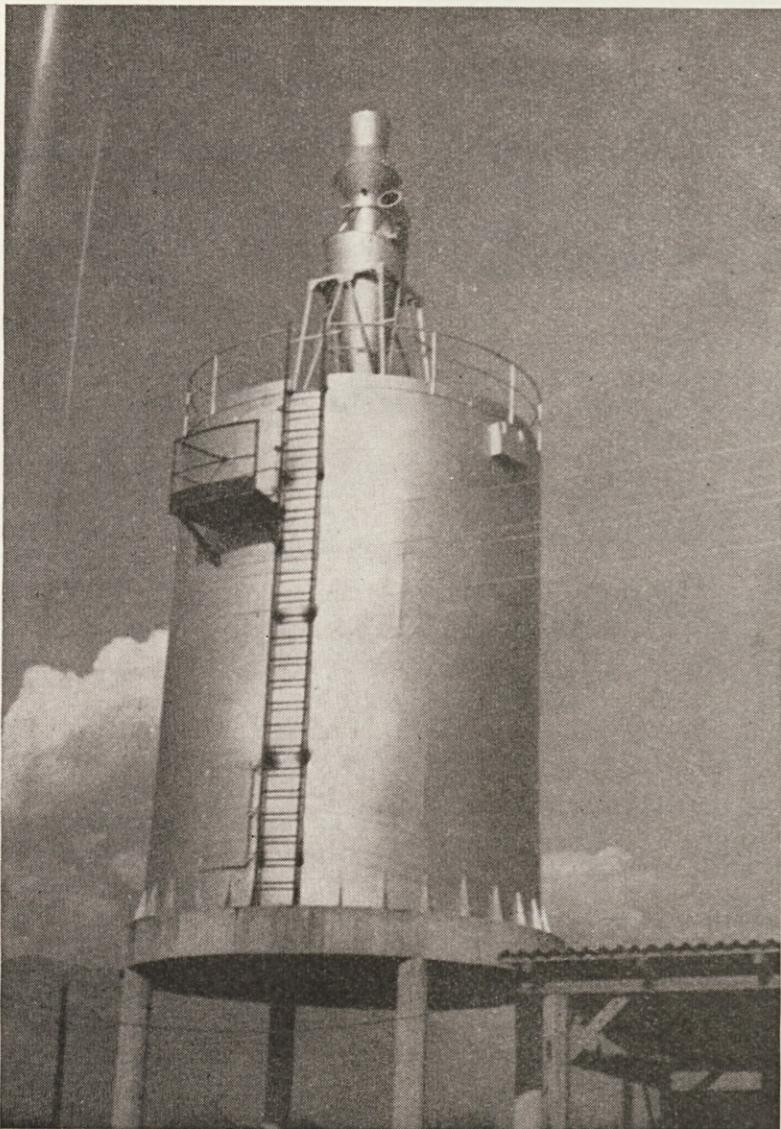
Izpite pa so opravili:

Gorenc Milan, Poglednik Ana, Vrankar Marija, Andrejaš Cvetka, Močnik Cvetka, Kajzovar Silva, Trebušak Mihela, Klopčič Zinka, Štros Lili-jana, Vidmar Janez, Brlec Branko, Lampret Štefan, Kunec Edi, Uršič Nada, Sedeljšak Jernej, Krivotvorov Tatjana.

Z najboljšim uspehom, in to prav dobrim, je opravila izpite Vrankar Marija.

Navedeni slušatelji pa bodo morali v prihodnosti opraviti še praktičen izpit.

Janez Cerar



Silos nove tovarne — Apollo 14

Praznično presenečenje

Zakonca Sergej in Nataša sta bila oba fakultetno izobražena. V življenju se jima je povrhu še nasmehnila sreča, saj sta poddedovala, kot v starodobnih pravljičah, staro hišo po stricu. Podrtijo sta pretopila v nekaj starih milijonov. Nataša je namensko varčevala za stanovanje — v vsakem dejstvu je malo reklame — Sergej pa je iztisnil iz podjetja nekaj novih deset tisočakov. Po treh letih skakanja za tem in onim obrtnikom sta se vselila v prikupno dnevno sobo. Iz družinskega bara je Sergej potegnil steklenico konjaka in nalil kozarčka.

»Takole, dragica, od danes naprej se pričinja pri nama tisto, čemur pravimo življenje.«

»Saj sva se dosti mučila!«

»Prav imaš, srček!«

Na stereo gramofon je položil ploščo, ki ju je zapeljala v čas, ko sta skupaj hodila »špricat« predavanja v Tivoli in poslušat tranzistor. Z naselitvijo v novo hišo pa so nastale tudi nove težave. Oba sta bila zaposlena dopoldne. Nič več ni bilo skrbne Natašine mame, ki bi jima ob dveh postavila na mizo kosilo. Sergej se je, ko se je vrnil iz službe, udobno zleknil v naslanjač in potihem klenovo udobje. Večkrat se je zgodilo, da mu je žena telefonirala v službo:

»Možek, danes bom delala nadure. Saj veš, koliko dela je v komerciali!«

»Naj gredo k vragu!« ji je navadno zagodel v slušalko v odgovor.

»Bova imela pa več denarja. Lahko greš kosit k Dolenjskemu cvičku ali pa v tovarniško menzo!«

Gostiln se je dokaj hitro naveličal. Zanj, za tehnologa, je bil golaž vedno preveč slan, premalo popopran ali kaj drugega. Po dobrem letu se je odločil. Kupil je kuharsko enciklopedijo. Skupaj z ženo sta, kadar ni ona delala nadur, popoldne prekuhala. Sčasoma je že znal skuhati Knorr juho ali kaj podobnega, da si je ogrel želodec. Priznati pa si je moral, da ravno posebno talentiran za kuhanje ni bil.

»Ali si že slišal najboljšo šalo meseca? Naš tehnolog za iskanje in raziskavo ustrežnejših proizvodnih materialov si doma nadene ljubek rožast predpasnik in kuha ženi kosilo,« so se hihitali delavci v podjetju. Ko je Sergej izvedel, kako se mu rogajo, je sklenil, da naredi konec svoji kuharski karieri. Toliko moškega ponosa je že bilo v njem.

»Naj pride tvoja mama ali pa si poišči pomočnico!« se je nekega lepega dne razburil. Oprijeti sta se morala druge možnosti. Gospodinsko pomočnico sta dobila od nekod iz tujinjskih hribov. Sergej ji je priskrbel stalno popoldansko službo v svojem podjetju. Žena se je vozila v službo v sosednje mesto. Pomočnica, Vanja ji je bilo ime, se je kmalu uredila.

Za prve plače si je nakupila nove obleke. Sergej je opazil, da ima lepe noge, niti ne slabo postavo in čudovite lase. Ker je njegova hiša stala nedaleč od tovarne, je med delom vsaj dvakrat skočil domov.

»Imaš kaj malice? Preklete sem žejen!« je navadno rekel. Ni dobil samo malice ali mrzlo pivo, ampak vedno tudi topel Vanjin pogled. Ko se je vrnil ob dveh domov, ga je zmeraj že čakalo kosilo. Bolj ko kosila so ga mikale malice. Ker je bil pri svojem delu v podjetju sam svoj gospodar, jih je večkrat podaljšal za uro in celo več. Postal je tehnolog za raziskavo ustrežnejših materialov tudi izven tovarne — odkrival je Vanjo. Kaj hitro jo je naučil, da mu je poleg malice servirala še kakšen poljub. Vedno bolj si je želel, da bi kdaj z ljubezenske plati popolnoma zamenjala Natašo.

Prišel je 8. marec. V tovarni so vse ženske delale dopoldne, takoj po službi pa je bila predvidena zabava. Kulturnega programa dramska skupina tovarne ni uspela pripraviti, ker se nikomur, razen starejšega, dobrega režiserja, ni ljubilo nastudirati kake igrice ali skeča.

Sergej je že dopoldne skočil domov k Vanji.

»Lepše se boš imela, če ne greš v tovarno na zabavo. Imam pripravljeno presenečenje zate. Morda boš šla pogledat proti večeru.«

Vanja se mu je v odgovor nasmehnila. Sergejeva žena Nataša pa je tudi imela v svojem podjetju zabavo. Sergej je računal, da se bo vrnila zvečer.

»Kar ostani, dragica, kolikor časa hočeš!« ji je dejal zjutraj. »Danes je tvoj dan. Zvečer pa ti bom še jaz priredil praznično presenečenje.«

»Prav možek, saj ne bom dolgo ostala, le igrice bi rada videla in malo poklepetala.«

Sergej je zapustil tovarno že ob enih.

»Imam delo na terenu,« je dejal.

Doma mu je gospodinska pomočnica pripravila kar okusno kosilo. Vseskozi je pazil, da je bil duhovit. Potem sta odprla še steklenico fruškogorca in nazdravila. Sergej je nato povabil Vanjo na ples, ki se je končal v spalnici.

Njegova žena Nataša se je odpravila domov že ob štirih. Veliko si je obetala od igrice »Kako sva se ljubila«, ki naj bi bila pred zakusko. Od kolegic je izvedela, da govori o idealni mladostni ljubezni. Toda igrice ni bilo zaradi glavne igralke, katero je odpeljal njen fant raje s sabo. Odigrati bi morala namreč nekaj kočljivih scen. Nataša je malo poklepetala, potem pa brž pohitela domov. Vseskozi je premišljevala, kaj ji je pripravil mož za praznik.

Vrata so bila na čudo zaklenjena. Pozvonila je še enkrat. Čas zvonjenja sta Sergej in Vanja temeljito izkoristila, da je prvi za silo pogrnil posteljo, druga pa je pograbila svoje stvari in v Evinem kostumu ušla v svojo sobo in se zaklenila.

»O, si se že vrnila, ljubica!« je zmedeno pozdravil ženo Sergej.

»Nič posebnega ni bilo, pa tudi radovednost me je preveč razjedala,« mu je dahnila.

»Saj sem te čakal, dragica!« ji je pihal na dušo.

»Vidim,« mu je dala poljub, »da si poln pričakovanja. Zdaj sem pa le tu.«

Sergej se je žrl, da je toliko ovinkaril z Vanjo. Če žene pol ure še ne bi bilo, potem... Kljub temu je bil zadovoljen, da ju vsaj ni dobila. Večer sta z Natašo preživela v restavraciji.

»Darilo pa dobiš doma,« ji je povedal.

»Samo, da se nisi preveč oškodoval, dragi. Vidim, da pripravljaš nekaj velikega.«

Podaril ji je lepo zapestnico. Ni se je mogla nagledati. Ko pa je odgrnila odejo v spalnici, jo je zbodla v oči rdeča kombineža. Sama ni nikdar nosila take. Na mah ji je postalo jasno, zakaj so bila vrata popoldne zaklenjena in zakaj je bil mož videti tako razburjen.

»To pa je tvoje drugo darilo, kaj!«

Planila je proti njemu.

Vsa Sergejeva dokazovanja, da nima pojma, od kod je prišla v posteljo kombineža, da je ni še nikdar videl, da je moral nekdo kombinežo podtakniti, so bila zaman.

Že naslednje jutro je morala gospodinska pomočnica vzeti svoj kovček in oditi. Sergeja je v svoji moškosti še najbolj grizlo, da z Vanjo sploh ni prišel do cilja.

»Tako, moj predragi!« ga je ostro prijela žena. »Mama noče priti, gospodinske pomočnice pa tudi ne bova več imela, da veš! Kar lepo kuhalnico v roko!«

Kadar dela Nataša nadure, Sergeju ne preostane drugega, da si obleče rožast predpasnik in si sam skuha kaj toplega. Zdi se mu, da hodi zdaj nalašč češče pozneje domov. Pa tudi, če se vrne takoj po službi, ga zapreže v delo.

»Da boš vedel skakati čez plot!« vedno pripomni.

Sivec Ciril

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA INDUSTRIJE POHIŠTVA STOL KAMNIK. IZDAJA DELAVSKI SVET. GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK JANEZ CERAR. TISK: UČNE DELAVNICE ZAVODA ZA SLUŠNO IN GOVORNO PRIZADETE V LJUBLJANI.



Z novim motornim dvigalom je delo lažje in hitrejš

Polemika da ali ne?

Vsak časopis, pa naj bo to politične, informativne, strokovne ali druge vsebine, ima neko idejno usmerjenost, za tovarniški časopis pa je značilna informativna in akcijska vsebina z namenom, da čim širše informira svoje bralce in povečuje občutek pripadnosti podjetju ter s tem večje razumevanje, sodelovanje in enotnost zaposlenih v kolektivu. Žal pa se najdejo v kolektivu ljudje, tako je tudi pri nas, katerih članki, objavljeni v časopisu, bi lahko nenamerno porušili ravno omenjene vrednote.

Tako smo v zadnjem času prejeli nekaj dopisov, s katerih objavo bi diskreditirali posamezne strokovnjake ali njihove službe ter s tem ustvarjali prepad med režijskimi in proizvodnimi delavci. Če so ocene in mnenja v takih člankih objektivna, potem se lahko odločimo za polemiko ali pa vso stvar prenesemo v reševanje na strokovne ali samoupravne organe, če pa so ocene in mnenja subjektivna, potem ima uredniški odbor polnoveljavno pravico take članke vreči v koš. Popolnoma jasno pa je, da mora ča-

sopis pisati tudi o temnejših straneh dogajanj v podjetju, ne pa samo o tistem, kar se svetli. Ali ne bi bilo enostransko informiranje le »farbanje« sodelavcev? Če hočemo doseči napredek z objektivno kritiko, potem mora to sloneti na dokazih, konkretnih primerih, ne pa na površnih ocenah in ugibanjih, torej smo za polemiko, če sloni na argumentiranih podatkih, ne pa na ugibanjih in pavšalnih ocenah.

Časopis ni tribuna za ocenjevanje strokovnih služb in strokovnjakov, ker za to obstajajo tako strokovni kot samoupravni organi.

Če posameznik ne razume strokovne problematike, se vedno lahko obrne na strokovne službe, kjer bo dobil ustrezne informacije.

Kritike naj bodo dobronamerne v korist podjetja, ne pa, da se nekdo postavlja v položaj vsevednega in edino zveličanega rabsodnika, menimo namreč, da delo ene službe ali visokoizobraženih strokovnjakov ocenjuje samo enako strokoven organ ali DS podjetja.

Uredništvo

Tudi to se zgodi

Tone in Nande, dva mlada graditelja, lastnika stanovanjskih hiš, sta v petek naprosila Janeza, ki je imel svoj kombi, če bi ju v soboto, ki je bila prosta, zapeljal na Štajersko, kjer se baje dajo kupiti smrekovi plohi precej ceneje kot na Gorenjskem.

Sredi dopoldneva so se vozili po glavni cesti nad Celjem in spraševali domačine, kje bi se dalo kupiti primeren les. Kaj kmalu pa so ugotovili, da ob glavni cesti ne bo ugodne kupčije in so zavili na stranska pota. Ko so vozili po nekem slabem kolovozu, polnem snega, so dohiteli tri pešce, ki so se takoj obrnili proti vozilu in pričeli mahati z rokami. Očitno je bilo, da bi se radi peljali. Oni na kolesih so to takoj opazili, a bili so preveč važni, da bi se jim zdelo vredno počakati blatnim in smolnatim gozdnim

delavcem. Še bolj je Janez pritislil na plin in kombi je kar zanašalo po mehke kolovozu.

Toda smola. Že po slabem kilometru vožnje je vozilo zaneslo s poti v obpotni jarek in za las je manjkalo, da se rohneči avto ni prevrnil. Tone, Nande in Janez so poizkušali na vse načine, kako bi se izvlekli iz snega in blata, a ni šlo. Kar oddahnili pa so si, ko so za seboj zagledali tri krepke drvarje. Janez je takoj zaklical: »Fantje, ali bi malo poprijeli?«

Drvarji pa so se samo spogledali in jo mahnili peš po poti naprej.

Vsak nadaljnji komentar je tu odveč, le to naj še povem, da se je to v resnici zgodilo.

Sivec Ciril

Kadrovske novice

Prišli od 8. 12. 1970 do 17. 2. 1971

1. Antcin Aloyz, PE 8, mizar,
2. Blazinčič Ivan, PE 2, PK železokravec,
3. Borščak Vlado, PE 2, strojni ključavničar,
4. Capuder Anica, PE 5, pohištveni mizar-vajenka,
5. Cerar Ludvik, PE 6, nekvalificiran delavec,
6. Delavec Franc, PE 4, nekvalificiran delavec,
7. Gaberc Mirko, PE 3, rudar,
8. Humar Maksimiljan, PE 5, tapetnik,
9. Jeras Silvo, PE 3, nekvalificiran delavec,
10. Jerman Frančiška, PE 8, nekvalificirana delavka,
11. Kavčič Jože, PE 8, PK mizar,
12. Koncilja Bojan, PE 5, pohištveni mizar-vajenec,
13. Korošec Karol, PE 1, nekvalificiran delavec,
14. Križanc Helena, PE 1, administrativni tehnik,
15. Kuhar Stanislav, PE 5, tapetnik,
16. Močnik Jože, PE 3, nekvalificiran delavec,
17. Mravlje Milan, PE 4, nekvalificiran delavec,
18. Osenar Stanislav, PE 5, vajenec — tapetnik,
19. Palčič Anton, PE 1, profesor geografije,
20. Peterlin Alojz, PE 2, orodjar,
21. Poljanšek Franc, PE 3, nekvalificiran delavec,
22. Punčec Marko, PE 4, PK tesar,
23. Robavs Stanislava, PE 8, nekvalificirana delavka,
24. Rojc Jože, PE 1, nekvalificiran delavec,

25. Skvarča Bogomir, PE 1, nekvalificiran delavec,
26. Svetelj Jože, PE 2, nekvalificiran delavec,
27. Šimenc Anton, PE 4, izdelovalec pirotehnike,
28. Stupar Kristina, PE 7, nekvalificirana delavka,
29. Šuštar Milan, PE 3, nekvalificiran delavec,
30. Učakar Ivan, PE 3, nekvalificiran delavec,
31. Zabret Boris, PE 8, mizar,
32. Zupanc Jože, PE 2, pleskar.

Rojc Jože se je vrnil iz JLA.

Odšli so:

1. Balantič Janko, PE 2, brusar rezil, upokojen,
2. Balut Vinko, PE 8, mizar, sporazumno,
3. Birk Anton, PE 4, nekvalificiran delavec, odšel v JLA,
4. Čevka Stanislav, PE 2, nekvalificiran delavec, samovoljno,
5. Dedič Jože, PE 3, nekvalificiran delavec, sporazumno,
6. Devetak Marjan, PE 3, nekvalificiran delavec, samovoljno,
7. Drenik Jože, PE 3, nekvalificiran delavec, sporazumno,
8. Gaberc Mirko, PE 3, rudar, po sporazumu,
9. Ivančič Bogdan, PE 4, voznik viličarja, upokojen,
10. Kos Viktor, PE 7, PK mizar, samovoljno,
11. Koželj Franc, PE 2, nekvalificiran delavec, samovoljno,
12. Mlinar Karel, PE 3, nekvalificiran delavec, sporazumno,

13. Mohar Franc, PE 2, strojni ključavničar, sporazumno,
14. Omahna Janez, PE 3, pečar, samovoljno,
15. Pirš Vido, PE 8, mizar, sporazumno,
16. Resanovič Branko, PE 3, nekvalificiran delavec, sporazumno,
17. Škorič Marjan, PE 1, nekvalificiran delavec, sporazumno,
18. Štante Rafko, PE 4, mizar, samovoljno,
19. Štebe Albina, PE 8, nekvalificirana delavka, invalid. upokojena,
20. Šuštar Vinko, PE 2, pleskar, sporazumno,
21. Učakar Alojz, PE 5, papirničar, sporazumno,
22. Zetiček Drago, PE 8, nekvalificiran delavec, sporazumno,
23. Zetiček Niko, PE 2, vrtnar, sporazumno.

M. Kotnik

Rad bi odgovor

Na vprašanje, kaj je neumestna kritika, smo dobili in honorirali naslednje odgovore:

1. Neumestna kritika je, če kritiziraš svojega šefa.
2. Preberi v prejšnji številki članek »Kritika ali...«
3. Neumestna je vsaka, razen samokritike.
4. Premisli, kaj je kritika od spodaj in kaj od zgoraj.

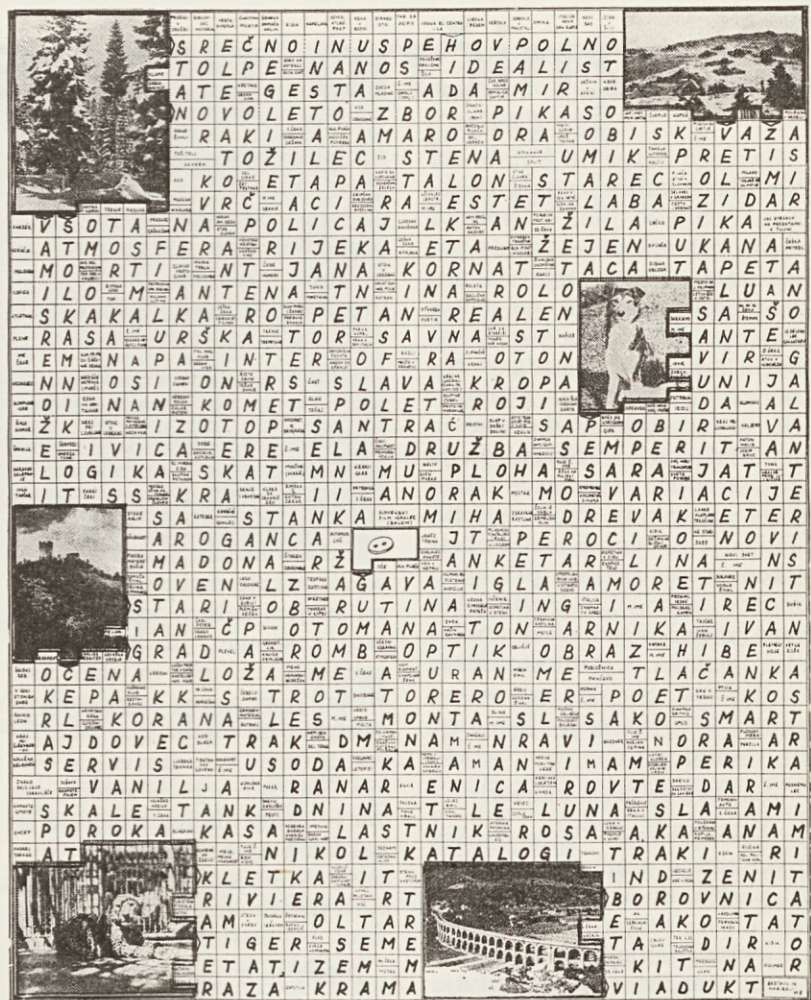
Objavljamo pa naslednje novo vprašanje:

Kje in kako bi našel visok standard?

8. marec, bo kdaj drugačen?

Kot vsako leto, tako se tudi letos spomnimo ob 8. marcu na naše delovne matere in žene, ki imajo enkrat letno svoj praznik. Razveselimo jih s kakšnim darilom, darilem in šopkom rož, pa je običajno spet vse po starem. Ali se ob tem spomnimo, v kakšnih pogojih živijo in delajo naše matere in žene, na njihovo enakopravnost, da so izven doma zaposlene 7 ur dnevno, doma pa skoraj ravno toliko. Res je, da se gospodinji lajša delo z gospodinjskimi stroji, vendar je še marsikje taka delitev dela, da žena pomije posodo, mož pa jo pobriše (na dva deci). Ob vsem tem pa ne smemo pozabiti na vzgojo otrok, saj smo zanjo odgovorni vsi od staršev, šole in samoupravnih političnih organov, od krajevne skupnosti pa do jugoslovanske skupnosti. Ni dovolj, da ugotavljamo dejstva kot npr. premajhne kapacitete otroških varstvenih ustanov, premajhne kapacitete šol itd., ni dovolj, da obljublamo, da bomo uredili, ko je treba urediti, pa slišimo klasičen izgovor, da ni denarja. Nihče naj se potem ne čudi, da tako malo žensk sodeluje v organih samoupravljanja, kdaj naj si vzamejo čas za seje in še za študij materialov.

Zgodba se bo spet ponovila kot že tolikokrat doslej, za tolažbo majhno darilce, šopek rož in spet bo teklo po starem napreju.



Nagrajeni reševalci novoletne križanke

V uredništvo je prispelo 70 rešitev nagradne križanke, od tega jih je bilo pravih le 34.

Tokrat je tov. Urankar Franc iz PE 2 izžrebal naslednje reševalce:

Škofic Božena, I. nagrada 50 din,

Krivotvorov Slavka, II. nagrada 30 din,

Perhavec Anica, II. nagrada 30 din,

Bergant Slavko, III. nagrada 20 din,

Vidmar Sonja, III. nagrada 20 din,

Stupar Bojan, (JLA) 20 din.

Izžrebani nagrajenci bodo dobili nagrade v aprilu.

NAGRAJENCEM ČESTITAMO!

V bodoče bomo objavili samo nenagradne križanke (razen novoletne), ker se bralci pritožujejo, da je največ nagrajencev iz PE 1. To pa je razumljivo, saj pride več križank in tudi več pravih rešitev prav iz PE 1.

Za primerjavo si oglejte samo majhno tabelo:

	PE 1	Ostale PE
Pravilne	24	10
Nepravilne	12	24
Izžrebane	4	2

Pred izidom Jugoslovanskega standarda za lesene stole

Že eno leto strokovne komisije, ki delajo v okviru Poslovnega združenja Les in zadnje čase tudi komisija, ki jo je imenoval Jugoslovanski zavod za standardizacijo v Beogradu, pripravljajo standarde za lesene stole.

Na sestanku, ki je bil 7. decembra v Beogradu, je bil dokončno sprejet predlog, ki ga mora potrditi unifikacijska komisija pri Jugoslovanskem zavodu za standardizacijo, in bo potem objavljen v Uradnem listu.

Že dlje časa predlaga Jugoslovanski zavod za standardizacijo ureditev standardov v finalni lesni industriji. Med ostalimi predlogi je bil tudi ta. Vendar ti predlogi niso bili osvojeni v glavnem zaradi togosti in lahko bi rekli zaradi nesmiselnosti. Namreč predlagali so ureditev standardov na podlagi številčnih vrednosti, kar pa je za industrijo skoraj nesprejemljivo. Po daljšem premoru je končno na zahtevo Gospodarske zbornice in Zveznega tržnega inšpektorata formiran predlog, ki popolnoma izključuje dimenzijske standarde, po-

udarja pa standardno kvaliteto. Standard vsebuje sledeča poglavja:

1. Predmet standarda
2. Območje uporabnosti
3. Kvaliteta materiala
4. Konstrukcijske karakteristike
5. Preizkušanje
6. Označevanje

Po tem standardu mora vsak izdelek izpolnjevati predpise oz. zahteve minimalne kvalitete.

KAJ JE DOSEGEL TA STANDARD?

V prvi vrsti štiti potrošnika, pa tudi dobrega proizvajalca. V neurejenem tržišču, kot je naše, se namreč pojavljajo proizvajalci, ki popolnoma zanemarjajo kvaliteto. Zaradi konjunkturalne vedno uspevajo s proizvodnjo, ker večkrat nastopajo z modeli drugih tovarn, imajo občutno nižje cene, kar je za solidna podjetja nelojalna konkurenca.

Predvidevajo, da bo ta standard v neki meri to stanje uredil ker bo vsak izdelek imel oznako JUS D.E.2.200 in na podlagi tega bo lahko podvržen kontroli.

Naši upokojeenci

Dne 19. 12. 1970 so bili povabljeni v podjetje na razgovor naši delavci, ki so bili upokojeni v drugi polovici leta 1970 in so delali na naslednjih delovnih mestih:

Janko Balantič, brusar žag-nih listov;

Frančiška Glavač, politirka v PE 8;

Bogdan Ivančič, voznik viličarjev;

Pavla Jenko, politirka v PE 7;

Cilka Juntez, izdelovalka furnirja;

Pavle Petkovšek, prevzemalec lesa;

Rozalija Planinc, ročna brusilka polizdelkov v PE 8;

Julij Uršič, kontrolor izdelkov.

Ob odhodu iz podjetja jim želimo, da še dolgo uživajo za-služeni počitek.

